

# ØKONOMISK BÆREKRAFT

Folldal kommune

# Prosjektplan forvaltningsrevisjon

FR1355

# 2025

# 1 FAKTA OM OPPDRAGET

## FORMÅL

Formålet med forvaltningsrevisjonen er å undersøke om Folldal kommune sine rutiner og praksis i budsjettprosessen bidrar til en bærekraftig økonomi i kommunen.

## PROBLEMSTILLING

Legger budsjettprosessen til rette for å ivareta økonomisk bærekraft i kommunen?

## TIDS- OG RESSURSBRUK

**Timeforbruk:** Inntil 300 timer

**Rapport til sekretær:** 15.09.2026

## OPPDRAGSANSVARLIG REVISOR

Marie Husøy Sæther

E-post: [marie.saether@revisjonmidtnorge.no](mailto:marie.saether@revisjonmidtnorge.no)

Tlf. 90 17 42 29

## 2 MANDAT

I dette kapittelet redegjøres det for bestillingen.

### 2.1 Bestilling

Kontrollutvalget i Folldal kommune fattet i møte 14.05.2025, sak 18/25 vedtak om å bestille en forvaltningsrevisjon med tema økonomisk bærekraft – budsjettering og rapportering.

Bestillingen er i tråd med plan for forvaltningsrevisjon 2024-2028.

### 2.2 Økonomisk bærekraft<sup>1</sup>

Økonomisk bærekraft i kommunene er forankret i kommuneloven. Kommunen skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid (§ 14-1). Dette innebærer at den økonomiske utviklingen i kommunen må være slik at den ikke svekker mulighetene for å tilby dagens tjenester i framtiden.

Kommunestyret har ansvar for å vedta økonomiske planer og styringsverktøy. Dette omfatter (§ 14-2):

- Økonomiplan og årsbudsjett
- Årsregnskap og årsberetning
- Finansielle måltall
- Økonomireglement
- Finansreglement

Finansielle måltall er politiske mål for økonomisk utvikling, som netto driftsresultat, gjeldsgrad og driftsreserver. De finansielle måltallene skal fastsettes av kommunens selv, og bør benyttes av kommunene som styringsverktøy.<sup>2</sup>

Forskning viser at nivået på disse størrelsene kan si noe om hvor bærekraftig kommuneøkonomien er<sup>3</sup>. Med utgangspunkt i denne sammenhengen har Rana kommune, NORD universitet og Statsforvalteren i Nordland utviklet en Kommunaløkonomisk

---

<sup>1</sup> Deler av teksten er hentet fra tidligere prosjektplaner og forvaltningsrevisjonsrapporter fra Revisjon Midt-Norge SA.

<sup>2</sup> Prop. 46 L (2017–2018)

<sup>3</sup> Riksrevisjonen (2015). Riksrevisjonens undersøkelse av kommunenes låneopptak og gjeldsbelastning. Dokument 3:5 (2014–2015), Oslo.

bærekrafts-modell (KØB-modellen)<sup>4</sup>. Modellen angir nivå på netto driftsresultat, disposisjonsfond og gjeldsgrad som kan ansees som bærekraftige i en kommuneøkonomi:

- Netto driftsresultat i prosent av driftsinntekter: minimum 2 prosent
- Disposisjonsfond i prosent av driftsinntekter: minimum 8 prosent
- Netto lånegjeld i prosent av driftsinntekter: maksimum 75 prosent

Netto driftsresultat viser hva kommunen sitter igjen med av løpende inntekter etter at løpende utgifter er trukket fra. I tillegg til inntekter og utgifter knyttet til den ordinære driften, inngår også finansinntekter og -utgifter.<sup>5</sup> Netto driftsresultat kan derfor sees som et mål på økonomisk bærekraft over budsjettåret.

Disposisjonsfondet er et fond som kommunen fritt kan benytte til å dekke utgifter, i drifts- og investeringsregnskapet. Størrelsen på disposisjonsfondet er et uttrykk for hvor stor økonomisk buffer kommunen har for sin løpende drift<sup>6</sup>. Disposisjonsfondet kan sees som et mål på økonomisk bærekraft over økonomiplanperioden (fire år).

Netto lånegjeld i prosent av driftsinntekter er et bilde på gjeldsgraden i kommunene, og sier noe om hvor krevende det kan bli å betale ned gjelden<sup>7</sup>. Dette målet kan derfor sees som en indikator for økonomisk bærekraft over et lengre perspektiv.

KØB-modellen kan vises som en trekant (figur 1), der arealet gjenspeiler kommunens økonomiske handlingsrom, avgrenset av størrelsen på de finansielle måttallene.

---

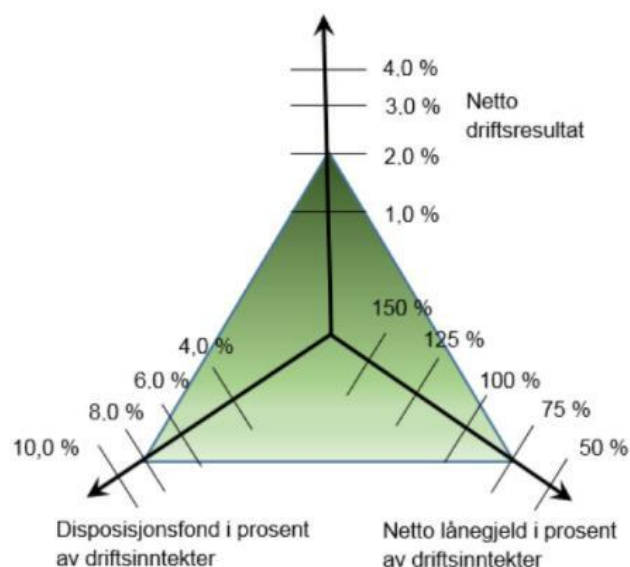
<sup>4</sup> <https://www.rana.kommune.no/vare-tjenester/om-rana-kommune/okonomi/kommunalokonomisk-barekraft/>

<sup>5</sup> Prop. 142 S (2025-2025)

<sup>6</sup> Statsforvalteren i Oslo og Viken, Utvalgte økonomiske nøkkeltall basert på foreløpige KOSTRA-tall for 2023 (2024)

<sup>7</sup> Statsforvalteren i Oslo og Viken, Utvalgte økonomiske nøkkeltall basert på foreløpige KOSTRA-tall for 2023 (2024)

Figur 1. KØB-modellen



Kilde: [www.rana.kommune.no](http://www.rana.kommune.no)

KØB-modellen kan illustreres med kommunens egne måltall, og vise utviklingen i kommunens økonomiske handlingsrom i ulike budsjettforslag. Modellen kan dermed gi et bilde på om det framlagte budsjettet er økonomisk bærekraftig. Modellen er en forenkling, og må suppleres med informasjon om utfordringer og prognoser for kommunen, som demografi, tjenestebehov, investeringer og vedlikeholdsetterslep.

Kommuneloven har følgende krav til kommunes økonomiplan og årsbudsjett (§ 14-4): Økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale og regionale planer skal følges opp. Økonomiplanen og årsbudsjettet skal vise kommunestyrets eller fylkestingets prioriteringer og bevilgninger og de målene og premissene som økonomiplanen og årsbudsjettet bygger på. Økonomiplanen og årsbudsjettet skal settes opp i balanse og være realistiske, fullstendige og oversiktlige.

Kommuneloven slår fast at kommunestyret selv skal vedta økonomiplan og årsbudsjett (§ 14-2), men budsjettprosessen er et samspill mellom de folkevalgte og administrasjonen. Telemarksforskning presenterte i 2024 resultatene av en utredning om folkevalgtes

involvering i kommunale budsjett- og økonomiplanprosesser<sup>8</sup>. Rapporten gir 10 anbefalinger for å sikre gode prosesser. Rapporten fremhever blant annet nytten av tidlig involvering av folkevalgte, en plan for budsjettprosessen (årshjul), tydelig avklaring av hva som er politikernes og administrasjonens roller og oppgaver, flere møtepunkt gjennom året (dialogkonferanser), opplæring til folkevalgte, og at administrasjonen stiller ressurser og kompetanse til rådighet for å gi faglig støtte ved politisk behandling av kommunedirektørens budsjettforslag.

For at kommunestyret skal kunne ivareta sitt ansvar for en bærekraftig økonomi, er det avhengig av et pålitelig og relevant beslutningsgrunnlag, som er satt opp på en forståelig måte. Kommunedirektøren har etter kommuneloven ansvar for at saker til politiske organ er forsvarlig utredet (§ 13-1). Dette innebærer at beslutningsgrunnlaget til politikerne må oppfylle kravene i kommuneloven § 14-4.

## **2.3 Kommunens administrative organisering**

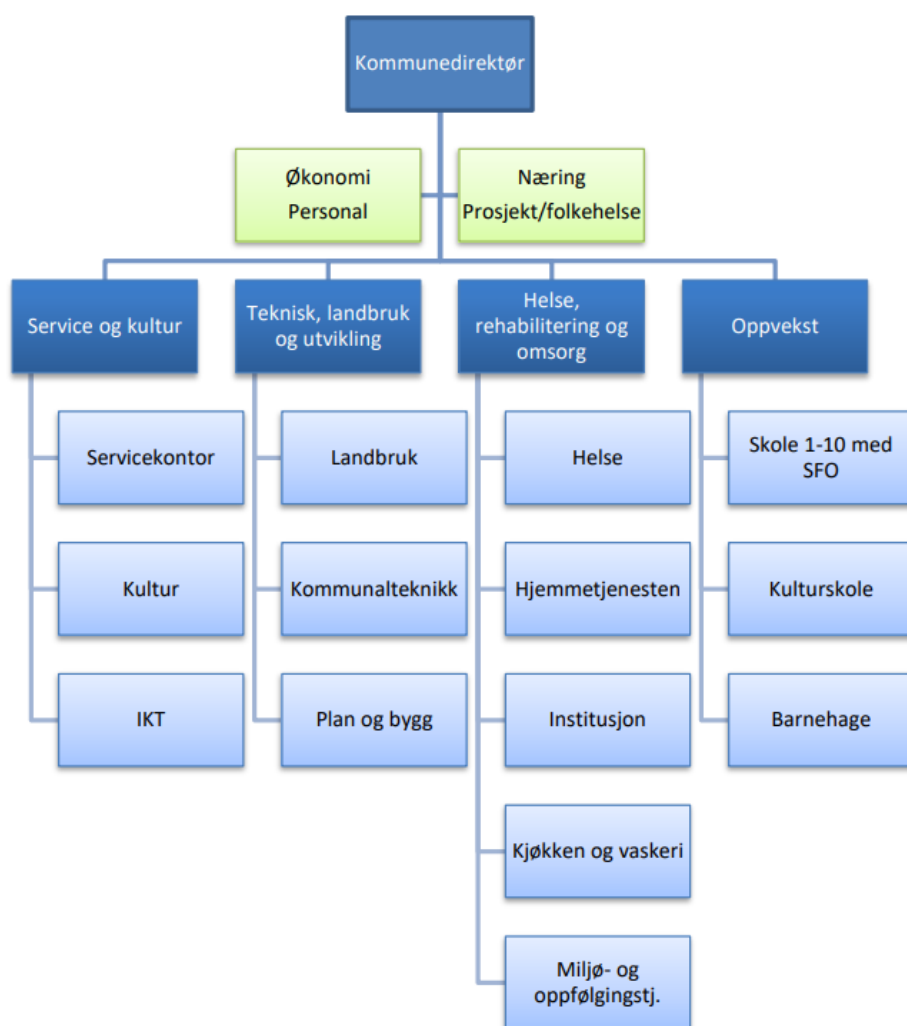
Kommunens administrative organisering er beskrevet på kommunens hjemmeside.

Organisasjonskartet er gjengitt i figur 2. Folldal kommune er organisert med fire enheter i tillegg til økonomi/personal og næring/prosjekt/folkehelse. Kommunedirektøren leder fire enhetsledere, en personalsjef og en økonomisjef.

---

<sup>8</sup> Brandtzæg, B.A., Magnussen, E. og Myhrer, R.S. (2024). «Kunnskap gir trygghet, trygghet gir tillit og tillit gir resultater.» Telemarksforskning, rapport 887.

Figur 2: Organisasjonskart.



Kilde: Folldal kommunes hjemmeside.

## 3 PROSJEKTDESIGN

Dette kapittelet redegjør for revisors forslag til løsning av oppdraget.

Revisjon Midt-Norge SA har høsten 2024 gjort et grunnlagsarbeid for hvordan forvaltningsrevisjoner om økonomisk bærekraft kan gjennomføres. Denne prosjektplanen er basert på dette arbeidet.

Det er gjennomført et oppstartsmøte med kommunedirektør og økonomisjef for å få kjennskap til kommunens arbeid med økonomisk bærekraft.

### 3.1 Problemstilling

Revisor foreslår følgende problemstilling:

- Legger budsjettprosessen til rette for å ivareta økonomisk bærekraft i kommunen?

Det vil være relevant å trekke inn ulike perspektiver i kommunens økonomiplanlegging for å besvare problemstillingen. Dette kan omfatte system, reglement og rutiner for arbeidet med budsjett og økonomiplan, samspill mellom politisk og administrativt nivå, fastsettelse av og styring etter finansielle måltall, grad av langsiktige økonomiske perspektiv i investeringer, og realisme og fullstendighet i budsjetteringen. Andre perspektiver kan være aktuelle.

Det kan være aktuelt å se på konkrete investeringsprosjekt i kommunen.

### 3.2 Avgrensing

Denne forvaltningsrevisjonen om økonomisk bærekraft ser på budsjettprosessen og kommunens system og praksis for økonomiplanlegging. Revisor foreslår derfor å avgrense revisjonen bort fra økonomirapportering.

For å ivareta aktualitet vil forvaltningsrevisjonen avgrenses til kommunens budsjettprosess frem mot økonomiplan 2026-2029 og budsjett 2026.

### 3.3 Kilder til kriterier

I en forvaltningsrevisjon utledes det revisjonskriterier fra autorative kilder som grunnlag for revisjonen. Aktuelle kilder til revisjonskriterier er følgende.

- Lov om kommuner og fylkeskommuner (2018)
- Prop. 46 L Lov om kommuner og fylkeskommuner (2017-2018)
- Veileder om økonomiplanlegging i kommuner og fylkeskommuner, kommunal- og regionaldepartementet (2013)
- Anbefalinger til folkevalgtes involvering i kommunale budsjettprosesser, Telemarksforskning (2024)
- Kommunens egne økonomi- og finansreglement

### 3.4 Metoder for innsamling av data

Vi vil hente data fra dokumentgjennomgang, intervjuer og spørreundersøkelse.

Dokumentgjennomgang vil blant annet omfatte kommunens styrende dokumenter for budsjettprosessen, økonomiplaner og årsbudsjett med tilhørende grunnlagsdokumenter, kommunens planverk, og saksutredninger.

For å få en god forståelse av hvordan budsjettprosessen foregår i praksis, er det aktuelt å intervju ansatte i kommunen med budsjettansvar, økonomimedarbeidere og eventuelt andre.

Det kan være aktuelt å gjennomføre en spørreundersøkelse blant folkevalgte for å undersøke hvordan de opplever rammene for deltakelse i budsjettprosessen, herunder om de har fått tilstrekkelig opplæring, hvordan og når de blir involvert.

Gjennom den finansielle revisjonen som Revisjon Midt-Norge SA gjennomfører har vi tilgang til kommunens økonomisystem.

## 4 PROSJEKTORGANISERING

### 4.1 Prosjektteam

|                                  |                    |
|----------------------------------|--------------------|
| <b>Oppdragsansvarlig revisor</b> | Marie Husøy Sæther |
| <b>Prosjektmedarbeider</b>       | Grethe Gilstad     |
| <b>Kvalitetssikrer</b>           | Margrete Haugum    |
| <b>Kvalitetssikrer</b>           | Johannes Nestvold  |

### 4.2 Milepælsplan

|                                  |            |
|----------------------------------|------------|
| <b>Bestillingsdato</b>           | 14.05.2025 |
| <b>Prosjektplan til sekretær</b> | 16.09.2025 |
| <b>Oppstartsmøte</b>             | 20.08.2025 |
| <b>Datainnsamling ferdig</b>     | 01.07.2026 |
| <b>Rapport til uttalelse</b>     | 10.08.2026 |
| <b>Rapport til sekretær</b>      | 15.09.2026 |

Trondheim/16.10.2025

Marie Husøy Sæther

Oppdragsansvarlig revisor

# VEDLEGG 1: UAVHENGIGHETSERKLÆRING

Vurdering av uavhengighet.

Revisors egen vurdering i forbindelse med forvaltningsrevisjonsprosjekt:

|                    |                  |
|--------------------|------------------|
| Prosjektnr: FR1355 | Kommune: Foildal |
|--------------------|------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Hovedreferanse:<br>Kommuneloven § 24-4<br>Forskrift om kontrollutvalg og revisjon kapittel 3<br>ISA 200 - Formål og generelle prinsipper for revisjon av regnskaper pkt. 4<br>ISA 220 - Villkår for revisjonsoppdrag pkt. 4, 12-13<br>ISA 300 - Planlegging av revisjon av regnskaper pkt. 6<br>Standard for forvaltningsrevisjon RSK 001 pkt. 8<br>Standard for eierskapskontroll RSK 002 pkt. 3 |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Ansettelsesforhold:                                                                                       | Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn Revisjon Midt-Norge SA                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Medlem i styrende organer                                                                                 | Undertegnede er ikke medlem av styrende organ i noen virksomhet som ovenfor nevnte kommune deltar i.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit | Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Nærstående                                                                                                | Undertegnede har ikke nærstående som har tilknytning til ovenfor nevnte kommune som har betydning for uavhengighet og objektivitet.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet                          | Før slike tjenester utføres foretas en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utførelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriften § 18, skal revisor ikke utføre tjenesten. Hvert enkelt tilfelle må vurderes særskilt. Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Paragrafen sier at også slike veiledninger må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger. Undertegnede har ikke yttet rådgivnings- eller andre tjenester overfor ovenfor nevnte kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen. |
| Tjenesten under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver                                              | Undertegnede har ikke yttet tjenester overfor ovenfor nevnte kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige                                                           | Undertegnede opptre ikke som fullmektig for ovenfor nevnte kommune.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Andre særegne forhold                                                                                     | Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til uavhengighet og objektivitet.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |

Sted: Trondheim Dato: 27.06.23

Rolle: Oppdragsansvarlig revisor

Navn: Marie Husby Sæther

Revisjon Midt-Norge SA  
Brugata 2  
7716 Steinkjer

post@revisjonmidt-norge.no  
907 30 300

www.revisjonmidt-norge.no  
Kontonummer: 4270.18.38658  
Org.nr: 919 90 2310 MVA

Dokumentet er signert digitalt av:

• MARIE HUSBY SÆTHER, 27.06.2025

Forsøgt av  
  
Posten Norge



Hovedkontor: Brugata 2, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - [www.revisjonmidtnorge.no](http://www.revisjonmidtnorge.no)